ПРИЛОЖЕНИЕ В6

Анализ на ситуацията и оценка на потребностите в Община ЛЯСКОВЕЦ

Доклад

Месец юни 2015

(приет с Решение № 636/01.07.2015 г. на Общински съвет - Лясковец)

1. Въведение

Аналитичният доклад е разработен в съответствие с изискванията на Закона за социално подпомагане, Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане, Закона за закрила на детето, Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето, Закона за интеграция на хората с увреждания, Правилника за неговото прилагане и всички останали поднормативни документи, както и Наръчника за областно планиране.

Съобразен е с разработените от правителството Стратегии за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020; Национална стратегия за дългосрочна грижа; Национална стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България", както и с приоритетите, заложени в Общинския план за развитие, Общинската стратегия за закрила на детето, Общинската стратегия за осигуряване на равни възможности за хората с увруждания, и представлява инструмент за хармонизиране на местните законодателни инициативи с държавните изисквания за потребностите на жителите на общината от социални услуги.

В настоящият доклад е направен анализ на демографските, икономическите и социалните фактори, действащи на територията на общината. Включени са факторите, които пораждат риск за различни групи от населението, подхода за определяне на рисковите групи, оценка на ресурсите за развитието на социални услуги, финансов анализ и конкретни препоръки.

2. Методология

Основните принципи, прилагани при разработването на доклада са партньорство, откритост, доброволно участие на всички страни, въвличане на гражданското общество, съгласуване и реалистичност на поставените цели.

Изготвянето на Аналитичния доклад се извърши, като беше сформиран териториален екип, със Заповед на Кмета на Община Лясковец, в състав от длъжностни лица на общинска администрация, дирекция „Социално подпомагане", представители на социални услуги и Общинският комплекс за социални услуги.

При своята работа екипа насочи вниманието си към конкретен кръг социални услуги и мерки, които са необходими за осъществяване на ефективна социална политика за подкрепа на индивидите и групите в риск в общината, в съответствие с техните реални потребности и съвременни стандарти.

2.1. Цели и обхват на проучването

Целта на доклада е да се насочи вниманието към осигуряването на равен достъп до услуги за всички рискови групи и уязвими общности, живеещи на територията на общината в съответствие с реалните нужди на групите в риск и планиране на гъвкави социални услуги, съобразени с конкретните нужди и потребности на потребителите; да се насърчават услугите в общността и ползване на услуги от резидентен тип само в краен случай; да се анализира настоящата ситуация за преодоляване на неравномерността в развитието на социалните услуги в региона; да се проучи ефективността на мрежата от услуги и оптимизиране на използването на ресурсите (финансови и човешки ресурси, материална база и социална инфраструктура);

Времевият обхват за анализиране на ситуацията е 2 /два/ месеца.

Териториалната работна група се ангажира с разработването на анализите на ситуацията на общинско ниво, като извежда потребностите от услуги и планира:

a. такива услуги, които общината може да разкрие самостоятелно, и
b. междуобщински услуги, като отбелязват потребности и нужди на малки и пръснати рискови групи от територията на общината, за които тя не разполага с потенциал за разкриване на самостоятелна услуга и е необходимо да бъдат развивани на областно ниво или съвместно от няколко общини.

2.2 Методи на проучването и анализ на ситуацията в община Лясковец

Заинтересованите страни при изготвянето на настоящия документ включва представители на: общинска администрация- Лясковец - направления Образование, Здравеопазване, Социална политика, ТУОСЕИ, ГРАО; Регионална здравна инспекция гр. В. Търново; Дирекция „Бюро по труда” гр. Г. Оряховица; Отдел за закрила на детето (ОЗД) и отделите „Социални услуги за хората с увреждания” при дирекция „Социално подпомагане” гр. Г. Оряховица; Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН); Общински комплекс за социални услуги и Център за социална рехабилитация и интеграция – Лясковец.

Сформираният екип в общината се събра и определи основните си стъпки при провеждането на работни срещи за изготвяне на аналитичния доклад. Разпределени бяха отговорностите на членовете от екипа. Изиска се информация от НСИ, РЗИ, НОИ, Д „БТ” и Кметства.

Приложеният методически подход и следваните принципи при разработването на Аналитичния доклад, са в пълно съответствие с нормативните изисквания, целите и приоритетите на Общинският план за развитие на Община Лясковец. При разработването на настоящия анализ са използвани следните методи:

- Събиране на първична информация за социално-икономическия профил и за територията на общината;

- Проучване на рисковите групи;

- Информация за социалните услуги;

Анализът на ситуацията идентифицира основните проблеми, които се отнасят до състоянието и развитието на социалните услуги на територията на община Лясковец. В резултат от проучването се очертаха основните фактори, които формират рисковите групи, нуждаещи се от социални услуги, както и причините, пораждащи конкретната ситуация на неравнопоставеност на уязвимите групи от населението на основата на социално-икономически и други неблагополучия.

3. Описание на ситуацията в община Лясковец

3.1 Обща характеристика на общината

Община Лясковец е разположена в подножието на Стара планина. На юг и запад е обградена от Арбанашкото плато и Чуката, а на север и изток е открита към долината на река Янтра и Дунавската равнина.

Община Лясковец граничи с Община Г. Оряховица, Община Стражица, Община Златарица и Община В. Търново.

Общата площ на Общината възлиза на 177 373 дка, което представлява 3.8 % от територията на Област Велико Търново. В границите й влизат 6 населени места – град Лясковец и съставни села: с. Джулюница, с. Козаревец, с. Добри дял, с. Мерданя и с. Драгижево.

3.2 Население – демографска характеристика

Населението на Община Лясковец към 03.02.2015 г. е **13 649** лица по данни на ГРАО, като по този показател се нарежда на седмо място от общините в област В.Търново. Населението съставлява 5.24 % от населението на областта. Тенденцията в последните десет години е към намаляване на населението в абсолютен брой в резултат на ниската раждаемост, отрицателния естествен и механичен прираст и миграционните процеси.

Разпределението на населението по населени места на общината е както следва:

гр. Лясковец - 8565, с. Джулюница – 1777, с. Добри дял – 1108, с. Козаревец - 884, с. Драгижево - 776 и с. Мерданя - 539.

Забелязва се относително разпределение на населението по пол – мъже/жени. Показани са данни в следните таблици, разпределени по населени места по настоящ адрес, към 03.02.2015 г., възраст и пол:

Населено място /настоящ адрес/	**Мъже от 18 до 62 г.**	**Жени от 18 до 59 г.**	**Мъже над 63 г.**	**Жени над 60**
Гр. Лясковец	2673	2527	776	1347
С. Джулюница	535	414	224	434
С. Добри дял	329	284	115	182
С. Козаревец	265	201	128	200
С. Драгижево	229	159	110	195
С. Мерданя	138	134	74	136
ОБЩО:	**4169**	**3719**	**1427**	**2494**

Населено място /настоящ адрес/	**Под 7 г.**	**от 7 до 13 г.**	**От 14 до 17 г.**
Гр. Лясковец	465	472	305
С. Джулюница	48	68	54
С. Добри дял	74	82	42
С. Козаревец	33	35	22
С. Драгижево	27	35	21
С. Мерданя	20	20	17
ОБЩО:	**667**	**712**	**461**

Индикаторът на ниво населено място показва по-благоприятна възрастова структура в гр. Лясковец и селата Джулюница и Добри дял. Най-негативна е възрастовата структура на населението в с. Мерданя, което се характеризира и с най-малък брой жители в общината.

Като цяло по отношение на населението на общината се наблюдават негативни тенденции в естествено развитие на населението, застаряване на населението и намаляване броя на младите хора, което съответства на общата тенденция за страната.

Поради малкият брой на населението на общината и възрастовата структура, демографската тенденция много трудно може да бъде подобрена.

Демографската ситуация в община Лясковец през 2014 г. в сравнение с предходната година се характеризира със следните показатели:

- С продължаващо намаляване на населението. Населението намалява с 1.8 %.
- Застаряване на населението. Делът на лицата на 65 и повече навършени години нараства от 24.7 % до 25.4 %.
- Нарастване на равнището на общата смъртност. Починалите се увеличават с 25.9 % спрямо 2013 г., а коефициетът на обща смъртност нараства от 16.3 ‰ до 20.9‰.
- Увеличаваща се раждаемост. Живородените са с 23,4 % повече спрямо 2013 г., а коефициентът на раждаемостнараства от 5.9‰ до 7.4‰.
- Отрицателен естетвен прираст. Коефициентът на естествен прираст се променя от минус 10.4‰ през 2013 г. на минус 13.5‰ през 2014 г.
- Отрицателен механичен прираст. Коефициентът на нетна миграция се променя от минус 3.3 ‰ през 2013 г. на минус 4.2‰ през 2014 г.

В следващата таблица е показано механичното движение на населението за 2013 г. и 2014 г.

Община	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Лясковец 2014 г.	180	81	99	234	100	134	-54	-19	-35
Лясковец 2013 г.	131	62	69	174	71	103	-43	-9	-34

Основната част от населението, малко над 60 % живее в общинския център. Делът на живеещите в града плавно се увеличава през последните пет години, като това се дължи на по-бавните темпове на намаляване броя на населението в сравнение с населението в селата.

По данни на НСИ от 12 788 анкетирани, 12 113 лица се самоопределят от българска етническа група, 307 от турска етническа група, 263 лица от ромска етническа група, от „друга” се самоопределят 59 лица и 46 лица не могат да се самоопределят, към коя етническа група принадлежат.

Делът на българската етническа група е с 4.4 процентни пункта по-висок в сравнение със стойността за област Велико Търново и почти 10 процентни пункта по-висок от средния дял за страната. Турската и ромската етнически общности са съответно 2.4 % и 2.1 % от населението на общината. Разпределението по населени места е аналогично, като изключение прави с. Добри дял, като делът на населението самоопределило се като принадлежащо към българската етническа група е 68.6 % и съответно в турската и ромската – 15.2 % и 15.1 %.

Съществените проблеми в демографската характеристика на населението потвърждават и от направено анкетно проучване, където гражданите посочват изселването на младите хора като основен проблем пред развитието на общината. Следва да се вземе предвид също, че социалните услуги се оценяват най-ниско от представителите на местната общност.

3.3 Икономическо развитие на община Лясковец

Икономиката на Община Лясковец се характеризира с развитие на промишлеността и селското стопанство. Разпределението на предприятията по големина в Лясковец показва, че в структурата преобладават микропредприятията. Представената информация е за 2012 – 2013 г.

През 2013 г. на територията на община Лясковец са функционирали 385 нефинансови предприятия, или с 4.3% повече в сравнение с 2012 година. Микропредприятията (с до 9 заети) са 342, или 88.8% от общия брой. Според финансовия резултат за 2013 г. 277 предприятия или 72.0% от всички нефинансови предприятия в общината, са реализирали печалба, 57 предприятия или 14.8% - загуба, а с нулев финансов резултат са приключили 51 предприятия, или 13.2%.

През 2013 г. броят на заетите лица в нефинасовите предприятия в община Лясковец е 3 983, или с 9.1% по-малко спрямо 2012 година. Най-много са заетите лица в сектор „Преработваща промишленост" - 64.0% от заетите в неф. предприятия, следвани от „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети" - 22.7% от заетите.

През 2013 г. предприятията от нефинансовия сектор в община Лясковец са реализирали приходи от дейността в размер на 321 млн. лв. и са извършили разходи за дейността в размер на 309 млн. лева., като спрямо 2012 г. е отчетено увеличение с 9.7% на приходите и с 13.8% на разходите.

Промишлените фирми са с решаваща роля за осигуряването на работни места, ограничаването на миграцията на населението и устойчивото развитие на общината. Достъпът до сериозни пазари и защитата на сертификати за качество са показател за нивото на технологията и предпоставка за успешното им бъдещо развитие. Фактор за устойчивото развитие на общината е по-нататъшното стимулиране развитието на сектора на малките и средни предприятия, развитието на местното предприемачество и укрепване на частния сектор.

Делът на заетите в частния сектор е 86 % , а в обществения сектор - 14 %. Заети са 54.76% от мъжете спрямо 45.24% за жените в общината.

Най-високи са доходите от работни заплати в преработващата промишленост, следвани от доходите в сферата на търговията, ремонта и техническото обслужване.

Средната работна заплата за област Велико Търново за първото тримесечие на 2015 г. е 690 лв.

Паричният доход на населението от общината е определящ, като включва регулярните приходи от източниците: работна заплата и извън нея, самостоятелна заетост, пенсии, социални обезщетения и помощи, както и еднократни приходи от продажби и други.

Покупателната способност е ниска, тъй като голяма част от доходите на домакинствата покриват разходите за месечни битови консумативи. Значителни парични средства отиват за хранителни продукти.

В таблицата е отразен относителеният дял на бедните лица спрямо линията на бедност за областта, по пол:

година на провеждане на изследването	**2008**			**2009**			**2010**			**2011***			**2012**			**2013**		
референтна година за дохода	**2007**			**2008**			**2009**			**2010**			**2011**			**2012**		
ОБЛАСТ	**общо**	**мъже**	**жени**	**общо**	**мъже**	**жени**	**общо**	**мъже**	**жени**	**общо**	**мъже**	**жени**	**общо**	**мъже**	**жени**	**общо**	**мъже**	**жени**
Общо за страната	21.4	19.8	22.9	21.8	19.8	23.7	20.7	19.0	22.3	22.2	20.8	23.6	21.2	19.5	22.8	21.0	19.7	22.2
Велико Търново	**30.7**	**29.5**	**32.0**	**28.1**	**25.4**	**30.5**	**24.2**	**21.0**	**26.8**	**26.9**	**26.8**	**27.0**	**19.7**	**18.6**	**20.7**	**15.2**	**14.0**	**16.3**

В областта на селското стопанство се развиват земеделието и животновъдството. Основната цел на отрасъла е развитието на ефективно селско-стопанско производство чрез рационалното използване на природните, финансовите и трудовите ресурси.

Населението на общината притежава дългогодишен опит в лозарството и винопроизводството, но състоянието на подотрасъла в момента е критично. Високите разходи по обработката, липсата на механизация и високите цени на растително-защитните препарати доведоха до влошаване състоянието на лозовите насаждения. Към настоящия момент около 80% от съществуващите плододаващите лозови насаждения са с изтекъл срок на експлоатация. Не по-малки са техническите и финансови проблеми, свързани с изкореняването на бракуваните и невъзстановими насаждения и обновяването на лозовите масиви.

	Площ на земеделските земи	**Земеделски територии**		
2013 г.		в т. ч. ниви	в т. ч . трайни насаждения, вкл. лозя	в т. ч. пасища, мери, ливади
Община Лясковец	122 181	97 890	13 039	10 256
Област Велико Търново	2 928 636	2 203 999	111 071	397 721

Инфраструктурата на територията на община Лясковец е с изградена 44,65 км пътна мрежа I, II и III-ти клас. Гъстотата й е най-висока за областта, което се обяснява с малката площ на общината и централното й местоположение в ”ядрото”.

Като се има предвид, че пътната мрежа в област Велико Търново представлява 4,4% от общата пътна мрежа на страната при територия 4,2 %, следва извода, че пространствената конфигурация на пътната мрежа в общината е добре развита, осигурява бързи и качествени транспортни връзки и напълно задоволява селищата.

община	Брой пътища /посоки/*				Дължина /км/				Гъстота, км /1000 км^2			
	Iкл	IIкл	IIIкл	общо	Iкл	IIкл	IIIкл	общо	Iкл	IIкл	IIIкл	общо
Лясковец	2	2	2	6	21,6	13,25	9,8	44,65	121,7	74,7	55,2	251,7

* Броят на пътищата е отчетен като посока на комуникиране, т е път, който влиза и излиза в общината се брои като две посоки.

Основен транспортен носител за общината по направление изток-запад се явява първокласният път I-4 с Европейска категоризация Е-772 (София-Ябланица-Севлиево-Велико Търново-Търговище-Шумен-Варна). Той осигурява връзка между селищата от общината и областния център Велико Търново, както и с други области: София-Ловеч-Габрово-Търговище-Шумен и Варна.

През Общината преминават и път втори клас: II-53 “Поликраище-Горна Оряховица-Лясковец-Елена” и пътища трети клас: III-3033 “I4-Джулюница-Горско ново село” и III-3034 “Мерданя-Златарица”. Изградена е и местна пътна мрежа.

Към 31.03.2015 г. *безработните* в общината са 469 лица (7,9%), при 432 лица през 2014 г., 484 лица през 2013 г. и 351 лица през 2010 г. Видно е, че броят на безработните бележи увеличение.

От всички регистрираните 469 лица, жените са 239.Безработните лица с висше образование са 53, средно – 279, основно – 59, с начално и по-ниско – 78.

Броят безработните младежи от 20 до 24 години е 29, от 25 г. до 29 г. е 35 броя безработни лица. Лицата на възраст над 55 години са 133, а броят на безработните лица с регистрация над 1 година е 74 лица.

Най-уязвими са групите на безработните младежи и лицата над 55 години.

Проблемът с дългосрочно безработните лица в общината се овладява през последните пет години, но е необходим мониторинг и своевременни мерки за запазване на сравнително ниско равнище на техния брой. Същевременно броят на безработните младежи и лицата над 55 г. се увеличава, което изисква насочване на усилията за преодоляване на проблема, чрез национални програми и/или европейско финансиране.

През последните 2 години, тенденция е запазване на ниско равнище на безработица спрямо икономически активното население и към момента то е по-ниско от средното за страната. Тенденциите са през следващите месеци да намаляват регистрираните безработни поради търсене на работна сила, основно за отраслите реализиращи сезонна заетост, както и за дейностите в сферата на услугите.

В началото на зимните месеци ще започне увеличение на регистрираните безработни лица. Това е цикличност, която е повторяема през зимните месеци и ако в икономиката няма сътресения от свиване на производства или структурни промени, които да предизвикват масово освобождаване на персонал, то и през зимните месеци, независимо от плавния ръст, който ще се регистрира, безработицата в община Лясковец ще се задържи под средното за страната.

3.4 Здравеопазване

Болничната помощ в община Лясковец се осъществява от многопрофилната болница в гр. Горна Оряховица. Разкритите здравни заведения на територията на общината са три аптеки и три здравни кабинета. Спешната медицинска помощ е осигурена от филиала на на ЦСМП в гр. Горна Оряховица, а неотложната – от дежурен кабинет към „ДКЦ-I" – Г. Оряховица.

Първичната медицинска помощ към 31.03.2015 г.:

Община	Брой по здравна карта (2011)		Брой регистрирани в РЗИ (титуляри, без наети лица)			
			В индивидуални практики		В групови практики	
	лекари	дентални	лекари	дентални	лекари	дентални
Община Лясковец	**9**	**10**	**1**	**10**	**2**	**4**
В т. ч. в градовете	5	6	1	9	2	2
В селата	4	4	0	1	0	2

Пет практики за първична медицинска помощ с първи адрес в друга община (непоказани в горната таблица) също осъществяват дейност и на територията на община Лясковец – две в гр. Лясковец и по една в селата Мерданя, Добри дял и Джулюница.

В общината работят общо 9 лични лекари в 6 индивидуални практики за първична медицинска помощ и 1 групова практика, разпределени по населени места както следва: гр. Лясковец – 6 ОПЛ; с. Мерданя – 1 ОПЛ; с. Добри дял – 1 ОПЛ и в с. Джулюница – 1 ОПЛ. Незаета от 2004 г. е медицинската практика в с. Козаревец.

Първичната дентална помощ е осигурена от 16 лекари по дентална медицина (двама с основен адрес в друга община – непоказани в горната таблица), работещи в 3 групови и 11 индивидуални практики.

Извънболничната специализирана медицинска помощ в общината е осигурена от 1 Медицински център и една индивидуална практика за специализирана медицинска помощ. В извънболничната специализирана помощ са заети 23 специалиста.

Заболеваемостта на населението от община Лясковец е представена в следващите три таблици за периода 2012 г., 2013 г. и 2014 г. Показателни са данните и през трите години на боледуващите лица от Хипертонични болести, следвани от болестите на дихателната система, нервната система и някои инфекциозни и паразитни болести.

РЕГИСТРИРАНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ В ЛЕЧЕБНИТЕ ЗАВЕДЕНИЯ
ЗА ДОБОЛНИЧНА ПОМОЩ В **ОБЩИНА ЛЯСКОВЕЦ** ПРЕЗ 2012 год.

		1850.5			11320			13170.5		
Клас по МКБ	Класове болести	0 - 17 години			над 18 години			общо		
		Брой	На 1000 д. население	Отн. дял %	Брой	На 1000 д. население	Отн. дял %	Брой	На 1000 д. население	Отн. дял %
I.	Някои инфекциозни и паразитни болести	426	*230.2*	*18.8*	452	*39.9*	*4.7*	878	*66.7*	*7.4*
	в т.ч. Чревни инфекции	2	*1.1*	*0.1*	1	*0.1*	*0.0*	3	*0.2*	*0.0*
II.	Новообразувания	4	*2.2*	*0.2*	191	*16.9*	*2.0*	195	*14.8*	*1.6*
	в т.ч. Злокачествени новообразувания	1	*0.5*	*0.0*	89	*7.9*	*0.9*	90	*6.8*	*0.8*
III.	Болести на кръвта и кръвотворните органи	11	*5.9*	*0.5*	53	*4.7*	*0.5*	64	*4.9*	*0.5*
IV.	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	7	3.8	0.3	503	44.4	5.2	510	38.7	4.3
	в т.ч. Захарен диабет	2	*1.1*	*0.1*	368	*32.5*	*3.8*	370	*28.1*	*3.1*
V.	Психични и поведенчески разстройства	32	17.3	1.4	468	41.3	4.8	500	38.0	4.2
VI.	Болести на нервната система	24	13.0	1.1	691	61.0	7.1	715	54.3	6.0
VII.	Болести на окото и придатъците му	59	31.9	2.6	498	44.0	5.2	557	42.3	4.7
VIII.	Болести на ухото и мастоидния израстък	77	41.6	3.4	299	26.4	3.1	376	28.5	3.2
IX.	Болести на органите на кръвообращението	6	3.2	0.3	2720	240.3	28.1	2726	207.0	22.8
	в т.ч. Хипертонични болести		*0.0*	*0.0*	1829	*161.6*	*18.9*	1829	*138.9*	*15.3*
	Исхемична болест на сърцето		*0.0*	*0.0*	271	*23.9*	*2.8*	271	*20.6*	*2.3*
	Мозъчносъдови болести		*0.0*	*0.0*	201	*17.8*	*2.1*	201	*15.3*	*1.7*
X.	Болести на дихателната система	982	530.7	43.4	835	73.8	8.6	1817	138.0	15.2
	в т.ч. Остри инфекции на горните дих. пътища	566	*305.9*	*25.0*	150	*13.3*	*1.6*	716	*54.4*	*6.0*
	Пневмонии (вирусни и бактериални)	67	*36.2*	*3.0*	92	*8.1*	*1.0*	159	*12.1*	*1.3*
	Остър бронхит и бронхиолит	269	*145.4*	*11.9*	233	*20.6*	*2.4*	502	*38.1*	*4.2*
XI.	Болести на храносмилателната система	71	38.4	3.1	369	32.6	3.8	440	33.4	3.7
XII.	Болести на кожата и подкожната тъкан	147	79.4	6.5	297	26.2	3.1	444	33.7	3.7
XIII.	Болести на костно-мускулната с-ма и на съедин. тъкан	18	9.7	0.8	479	42.3	5.0	497	37.7	4.2
XIV.	Болести на пикочо-половата система	73	39.4	3.2	977	86.3	10.1	1050	79.7	8.8
	в т.ч. Болести на пикочната система	41	*22.2*	*1.8*	350	*30.9*	*3.6*	391	*29.7*	*3.3*
XV.	Бременност, раждане и послеродов период		0.0	0.0	22	1.9	0.2	22	1.7	0.2
XVI.	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	2	1.1	0.1		0.0	0.0	2	0.2	0.0
XVII.	Вродени аномалии (пороци на развитието)	11	5.9	0.5	3	0.3	0.0	14	1.1	0.1
XVIII.	Симптоми, признаци и отклонения от нормата	235	127.0	10.4	366	32.3	3.8	601	45.6	5.0
XIX.	Травми и отравяния	80	43.2	3.5	442	39.0	4.6	522	39.6	4.4
	ОБЩО	**2265**	*1224.0*	*100.0*	**9665**	*853.8*	*100.0*	**11930**	*905.8*	*100.0*

РЕГИСТРИРАНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ В ЛЕЧЕБНИТЕ ЗАВЕДЕНИЯ
ЗА ДОБОЛНИЧНА ПОМОЩ В **ОБЩИНА ЛЯСКОВЕЦ** ПРЕЗ 2013 год.

		1803.5			11175.5			12979		
Клас по МКБ	Класове болести	0 - 17 години			над 18 години			общо		
		Брой	На 1000 д. население	Отн. дял %	Брой	На 1000 д. население	Отн. дял %	Брой	На 1000 д. население	Отн. дял %
I.	Някои инфекциозни и паразитни болести	406	*225.1*	*21.0*	388	*34.7*	*5.1*	794	*61.2*	*8.3*
	в т.ч. Чревни инфекции	2	*1.1*	*0.1*		*0.0*	*0.0*	2	*0.2*	*0.0*
II.	Новообразувания	6	*3.3*	*0.3*	153	*13.7*	*2.0*	159	*12.3*	*1.7*
	в т.ч. Злокачествени новообразувания	1	*0.6*	*0.1*	80	*7.2*	*1.0*	81	*6.2*	*0.8*
III.	Болести на кръвта и кръвотворните органи	7	*3.9*	*0.4*	35	*3.1*	*0.5*	42	*3.2*	*0.4*
IV.	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	4	2.2	0.2	415	37.1	5.4	419	32.3	4.4
	в т.ч. Захарен диабет	1	*0.6*	*0.1*	292	*26.1*	*3.8*	293	*22.6*	*3.1*
V.	Психични и поведенчески разстройства	31	17.2	1.6	386	34.5	5.1	417	32.1	4.4
VI.	Болести на нервната система	15	8.3	0.8	414	37.0	5.4	429	33.1	4.5
VII.	Болести на окото и придатъците му	63	34.9	3.3	264	23.6	3.5	327	25.2	3.4
VIII.	Болести на ухото и мастоидния израстък	77	42.7	4.0	322	28.8	4.2	399	30.7	4.2
IX.	Болести на органите на кръвообращението	4	2.2	0.2	2118	189.5	27.7	2122	163.5	22.2
	в т.ч. Хипертонични болести	1	*0.6*	*0.1*	1370	*122.6*	*17.9*	1371	*105.6*	*14.3*
	Исхемична болест на сърцето		*0.0*	*0.0*	248	*22.2*	*3.2*	248	*19.1*	*2.6*
	Мозъчносъдови болести		*0.0*	*0.0*	141	*12.6*	*1.8*	141	*10.9*	*1.5*
X.	Болести на дихателната система	731	405.3	37.9	582	52.1	7.6	1313	101.2	13.7
	в т.ч. Остри инфекции на горните дих. пътища	422	*234.0*	*21.9*	99	*8.9*	*1.3*	521	*40.1*	*5.4*
	Пневмонии (вирусни и бактериални)	62	*34.4*	*3.2*	44	*3.9*	*0.6*	106	*8.2*	*1.1*
	Остър бронхит и бронхиолит	169	*93.7*	*8.8*	158	*14.1*	*2.1*	327	*25.2*	*3.4*
XI.	Болести на храносмилателната система	26	14.4	1.3	310	27.7	4.1	336	25.9	3.5
XII.	Болести на кожата и подкожната тъкан	131	72.6	6.8	244	21.8	3.2	375	28.9	3.9
XIII.	Болести на костно-мускулната с-ма и на съедин. тъкан	14	7.8	0.7	444	39.7	5.8	458	35.3	4.8
XIV.	Болести на пикочо-половата система	60	33.3	3.1	885	79.2	11.6	945	72.8	9.9
	в т.ч. Болести на пикочната система	33	*18.3*	*1.7*	324	*29.0*	*4.2*	357	*27.5*	*3.7*
XV.	Бременност, раждане и послеродов период		0.0	0.0	20	1.8	0.3	20	1.5	0.2
XVI.	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	3	1.7	0.2		0.0	0.0	3	0.2	0.0
XVII.	Вродени аномалии (пороци на развитието)	8	4.4	0.4	2	0.2	0.0	10	0.8	0.1
XVIII.	Симптоми, признаци и отклонения от нормата	263	145.8	13.6	300	26.8	3.9	563	43.4	5.9
XIX.	Травми и отравяния	81	44.9	4.2	351	31.4	4.6	432	33.3	4.5
	ОБЩО	**1930**	*1070.1*	*100.0*	**7633**	*683.0*	*100.0*	**9563**	*736.8*	*100.0*

РЕГИСТРИРАНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ В ЛЕЧЕБНИТЕ ЗАВЕДЕНИЯ
ЗА ДОБОЛНИЧНА ПОМОЩ В **ОБЩИНА ЛЯСКОВЕЦ** ПРЕЗ 2014 год.

		1784			11106			12890		
Клас по МКБ	Класове болести	0 - 17 години			над 18 години			общо		
		Брой	На 1000 д. население	Отн. дял %	Брой	На 1000 д. население	Отн. дял %	Брой	На 1000 д. население	Отн. дял %
I.	Някои инфекциозни и паразитни болести	99	*55.5*	*9.7*	271	*24.4*	*4.9*	370	*28.7*	*5.6*
	в т.ч. Чревни инфекции	1	*0.6*	*0.1*		*0.0*	*0.0*	1	*0.1*	*0.0*
II.	Новообразувания	5	*2.8*	*0.5*	124	*11.2*	*2.2*	129	*10.0*	*2.0*
	в т.ч. Злокачествени новообразувания		*0.0*	*0.0*	51	*4.6*	*0.9*	51	*4.0*	*0.8*
III.	Болести на кръвта и кръвотворните органи	10	*5.6*	*1.0*	22	*2.0*	*0.4*	32	*2.5*	*0.5*
IV.	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	3	1.7	0.3	237	21.3	4.3	240	18.6	3.6
	в т.ч. Захарен диабет		*0.0*	*0.0*	181	*16.3*	*3.3*	181	*14.0*	*2.7*
V.	Психични и поведенчески разстройства	28	15.7	2.7	362	32.6	6.5	390	30.3	5.9
VI.	Болести на нервната система	16	9.0	1.6	386	34.8	6.9	402	31.2	6.1
VII.	Болести на окото и придатъците му	43	24.1	4.2	175	15.8	3.1	218	16.9	3.3
VIII.	Болести на ухото и мастоидния израстък	67	37.6	6.6	316	28.5	5.7	383	29.7	5.8
IX.	Болести на органите на кръвообращението		0.0	0.0	1558	140.3	28.0	1558	120.9	23.6
	в т.ч. Хипертонични болести		*0.0*	*0.0*	981	*88.3*	*17.6*	981	*76.1*	*14.9*
	Исхемична болест на сърцето		*0.0*	*0.0*	216	*19.4*	*3.9*	216	*16.8*	*3.3*
	Мозъчносъдови болести		*0.0*	*0.0*	133	*12.0*	*2.4*	133	*10.3*	*2.0*
X.	Болести на дихателната система	458	256.7	44.8	462	41.6	8.3	920	71.4	14.0
	в т.ч. Остри инфекции на горните дих. пътища	211	*118.3*	*20.6*	84	*7.6*	*1.5*	295	*22.9*	*4.5*
	Пневмонии (вирусни и бактериални)	59	*33.1*	*5.8*	44	*4.0*	*0.8*	103	*8.0*	*1.6*
	Остър бронхит и бронхиолит	127	*71.2*	*12.4*	75	*6.8*	*1.3*	202	*15.7*	*3.1*
XI.	Болести на храносмилателната система	19	10.7	1.9	250	22.5	4.5	269	20.9	4.1
XII.	Болести на кожата и подкожната тъкан	88	49.3	8.6	174	15.7	3.1	262	20.3	4.0
XIII.	Болести на костно-мускулната с-ма и на съедин. тъкан	6	3.4	0.6	256	23.1	4.6	262	20.3	4.0
XIV.	Болести на пикочо-половата система	40	22.4	3.9	654	58.9	11.7	694	53.8	10.5
	в т.ч. Болести на пикочната система	17	*9.5*	*1.7*	193	*17.4*	*3.5*	210	*16.3*	*3.2*
XV.	Бременност, раждане и послеродов период		0.0	0.0	22	2.0	0.4	22	1.7	0.3
XVI.	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	1	0.6	0.1		0.0	0.0	1	0.1	0.0
XVII.	Вродени аномалии (пороци на развитието)	8	4.5	0.8	4	0.4	0.1	12	0.9	0.2
XVIII.	Симптоми, признаци и отклонения от нормата	80	44.8	7.8	69	6.2	1.2	149	11.6	2.3
XIX.	Травми и отравяния	51	28.6	5.0	224	20.2	4.0	275	21.3	4.2
	ОБЩО	**1022**	*572.9*	*100.0*	**5566**	*501.2*	*100.0*	**6588**	*511.1*	*100.0*

Ученическото здравеопазване се осъществява от медицински персонал, назначен в училищата и ЦДГ и включва шест медицински сестри. За осъществяване на дейността се използват оборудваните медицински кабинети в учебните и детски заведения.

На територията на общината функционира детска ясла в гр. Лясковец. За отглеждането и възпитанието на 55 деца се грижат 15 квалифицирани медицински и педагогически кадри и помощен персонал. Състоянието на материално-техническата база и сградния фонд е отлично.

3.5 Образование

Отглеждането и възпитанието на децата на възраст от 3-7 годишна възраст се извършва в групи в общинските целодневни детски градини. В момента там се обучават 396 деца, на които са осигурени всички необходими условия за пълноценно обучение. На територията на общината функционират седем детски градини, разпределени както следва: три ЦДГ са в гр.Лясковец и четири ЦДГ в селата: с. Джулюница, с. Добри дял, с. Козаревец и с. Драгижево.

По данни на НСИ в таблицата е представена информация за броя на детските заведения, децата и педагогическия персонал за 2014 г./2015 г.:

Община	Детски градини	Деца		Места		Педагогически персонал [1]		Детски групи
		общо	в т.ч. момичета	общо	на 100 деца	общо	в т.ч. детски учители	
Лясковец	7	396	187	534	134.9	31	30	16

[1] Вкл. директори без групи, музикални ръководители, методисти и възпитатели.

Образователната мрежа на Община Лясковец включва 4 общински училища, разпределени както следва: едно СОУ, две начални училища в гр.Лясковец и едно основно училище в село Джулюница. Към м. май 2015 г. общо във всички училища се обучават 954 ученика, разпределени в 51 паралелки. В сравнение с предходните години се наблюдава намаление на обучаваните ученици с 5 % и съответно намаляване броя на паралелките. Около 29 % от учениците посещават полуинтернатни групи.

Учениците, които напускат училище преди да са придобили съответната степен на образование са между 1% и 2%, като основните причини за напускане са „семейни" или заминаване в чужбина.

Материално - техническата база на общинските училища е много добра, тъй като са изпълнени проекти за подобряване на енергийната ефективност .

Образователната структура в общината показва, че в общинският център най-висок е делът на гражданите със средно образования – 56 %, следвани от гражданите с основно образование – 19 %. Жителите с висше образование са едва 12 %, а с начално – 6 %. В селата преобладава делът на населението със средно образование – близо 50%, следвано от тези с основно образование – близо 33%. Населението в селата, което притежава завършена степен на весше образование е около 7 %, с начално е 5 %. Изключение прави с. Добри дял, където 41 % от жителите му са с основно образование, 14 % с начално образование, с незавършено начално образование са 5 % , а 2 % никога не са посещавали училище. Със средно образование са 1/3 от населението на селото.

Сравнението на образователна структура на населението от община Лясковец спрямо стойностите на показателя на областно и национално ниво показват, че делът на население с висше образование в общината е по-нисък от това на областно и национално ниво. Анализът в това отношение е необходим предвид включването на показателя „дял на населението с висше образование" в индикаторите за постигане целите на програма Европа 2020, както и в системата за мониторинг на регионалните планове за развитие. Делът на населението със средно образование е по-голям от този на ниво област и надхвърля с над 9 пункта стойността на национално ниво.

3.6 Жилищни условия

Съгласно Наредбата за условията и реда за установяване на жилищните нужди, настаняване под наем и продажба на общински жилища, приета от Общински съвет Лясковец се извършва картотекиране на лица крайно нуждаещи се от жилища.

За 2014 г. към картотеката на Община Лясковец са картотекирани 27 лица, в т.ч. 6 лица живеещи на свободен наем.

Управлението на жилищните имоти е възложено на дирекция "Изграждане на жизнената среда, общинска собственост и общинска охрана", която организира поддръжката и ремонта на жилищата и събирането на наеми.

Към настоящия момент жилищния фонд на Община Лясковец се състои от 51 бр. апартамента и 17 бр. къщи, от които:

- резервен фонд – 1 брой апартамент,
- общински апартаменти в гр. Лясковец – 14 броя,
- общински апартаменти, находящи се в 7 бр. жилищни блокове в база «Честово» - 36 бр,
- общински къщи в гр. Лясковец – 16 бр,
- общински къщи в с. Добри дял – 1бр.

В общинските жилищни имоти са настанени общо 69 наематели, в т.ч. в гр. Лясковец 37, наематели в общинска база "Честово" гр. Лясковец – 31 и 1 наемател в с. Добри дял.

С решение № 150/ 29.07.2004 г. на Общински съвет - Лясковец е приета Методика за определяне на наемни цени на общинско имущество. Годишно наемните цени на жилищните помещения се актуализира с инфлационния индекс за предходната година.

Към 2014 г. наемната цена на кв.м. полезна площ е в размер на 0.43 лв. за общински жилища - къщи и апартаменти.

Жилищният фонд е стар и амортизиран. Построените преди повече от 25 години общински жилища са 23 , от които 16 къщи.

Построените преди по-малко от 25 години са 7 апартамента. Към настоящия момент средствата, които се получават от наеми са недостатъчни за поддръжка на жилищния фонд. Забелязва се тенденция за ежегодно увеличение на сумата, необходима за ремонти и поддръжка.

Къщите – общинска собственост в голямата си част са разположени в междублокови пространства, запазени след извършени отчуждавания и нямат траен градоустройствен статут.

Нужно е да продължи събарянето на амортизирани и без траен градоустройствен статут къщи, да се освидетелстват като застрашени от самосрутване, разчистване на терените и оформянето им като зелени площи или замяната им срещу процент от разгънатата застроена площ на новопостроени на тях обекти.

Анализирайки състоянието на този вид общинска собственост се открояват следните рискове и слаби страни:

- значителен процент остарял сграден фонд;
- недостиг на жилищен фонд за осъществяване на социални функции;
- нарастване на необходимите средства за основен ремонт и опазване на собствеността;
- увеличаваща се разлика между наемните цени на свободния пазар и тези на общинските жилища;
- продължаващи наемни правоотношения и с лица, които вече не отговарят на условията за настаняване;

Направеният анализ предполага реализирането на следните мерки:

-при необходимост да се извършват продажби на жилища, строени преди повече от 25 години;

-да се продължи събарянето на амортизирани къщи и разчистването на терените;

-да се предприемат действия за прекратяване на съсобствеността чрез продажбата на частта на общината, изкупуване частта на съсобствениците или чрез замяна.

Проблемите с анализа и подобряване състоянието на съществуващата инфраструктура в обособените ромски квартали е един от най-сериозните социално-икономически проблеми, характеризиращи състоянието на ромските квартали както в цялата страна така и в Община Лясковец.

На територията на Общината има обособени два квартала на уязвими етнически малцинства със структурна бедност. Те се намират в една част от територията на с. Добри дял и в Промишлената зона на гр. Лясковец - База „Честово".

В с. Добри дял - квартала се намира в югозападния край на населеното място. Улиците не са благоустроени, има водоснабдяване, електрифициране, телефонизация, осветление, няма отводнителна канализация и обособени зелени площи. Имотите са в границите на урбанизираната територия на населеното място. Част от жилищата са с отстъпено право на строеж върху общинска земя.

База «Честово» се намира в Промишлената зона на гр. Лясковец. в западния край на терена е разположена жилищната територия, която се състои от общински жилища в които са настанени и живеят 31 лица.. Улиците не са благоустроени, има водоснабдяване, електрифициране, няма отводнителна канализация и обособени зелени площи. Имотите са в границите на урбанизираната територия на населеното място и са частна общинска собственост.

4. Анализ на групите в риск в община Лясковец

4.1 Фактори, които пораждат риск за различни групи от населението

4.1.1 Факторите, които поставят децата в риск, най-общо могат да се обособят в три групи:

1. наследственост и вродени заболявания / тежко увреждащо вродено или наследствено заболяване/;
2. семейна среда / непълно семейство, безработица, бедност, болен член на семейството, насилие в семейството,злоупотреба с алкохол и др. /;
3. социална среда / непосещаване на училище, СОП, противообществени прояви, девиантно поведение, неподходяща компания и др. /.

Израстването и развитието на детето се определя от взаимодействието между тези фактори. Детето може да бъде поставено в ситуация на риск поради някакво вродено заболяване или увреждане. Рискове от различен характер се проявяват и при общуването на детето в семейството, училището, близкото социално обкръжение. Семейната среда, като рисков фактор, засяга най-голямата част от децата.

4.1.2 Фактори, възпрепятстващи социалната интеграция на **хората с увреждания**.

От извършваните социални анкети във връзка с отпускането на месечни помощи, интеграционни добавки, настаняване в специализирани институции, включване в национални и оперативни програми за предоставяне на социални услуги се очертават следните фактори, възпрепятстващи социалната интеграция и формиращи рискови групи, които се нуждаят от социални услуги в общността:

- Ниски и недостатъчни доходи – за повечето лица с увреждания основният източник на доход е пенсията за инвалидност;
- Липса на алтернативни форми за заетост, съобразени с хората с увреждания, задоволяващи нуждите им от битово и медицинско обслужване, социална рехабилитация, подкрепа в семейната среда чрез осигуряване на лични и социални асистенти, домашни помощници;
- Недостатъчен брой социални услуги в общността за хората с увреждания – дневна, почасова, мобилна, резидентна;
- Недостатъчна подкрепа на семействата на лицата с увреждания за социализация, развлечения, общуване и контакти за преодоляване на социалното изолация;
- Занижено качествено медицинско обслужване и рехабилитация;
- Липса на клинични пътеки за голяма част от заболяванията.

4.2 Характеристика на рисковите групи в община Лясковец

I. Група – деца, живеещи в семейства в неравностойно социално положение – непълни семейства /разведени родители, самотни майки, родители в чужбина /, многодетни семейства, социално слаби семейства, трайно безработни родители:

Основните фактори, които поставят в риск децата от тази неголяма група са: нисък социален статус, неграмотност сред родителите, продължителна безработица, утвърден маргинален начин на живот и етнически традиции.

Основните проблеми на деца от тази група са свързани с ниски доходи и неграмотност. Почти всички деца от тази група живеят при лоши битови условия. Доходите на родителите са предимно от социални помощи и крайно недостатъчни, за задоволяване на елементарни човешки потребности. В по - голямата си част тези семейства са от ромски произход. Поради сериозните материални затруднения в много от тези семейства е нарушен и социално – психологическия климат. Ниската социална компетентност и неспособността им да разпределят бюджета си обуславят невъзможността да се планира бъдещето на децата. Има риск за децата от попадане в институция, на улицата, от напускане на образователната система.

Особено характерно е ранното майчинство сред ромското население. В повечето от случаите, децата не се припознават от бащи умишлено, за ползване на социални придобивки като самотни майки. Рискът от изоставяне на тези деца е голям, което обуславя и необходимостта от сексуална просвета и семейно планиране.

Предлаганите в общината услуги и социална подкрепа за деца в неравностойно социално положение са: подпомагане по Правилника за прилагане Закона за социално подпомагане или прилагане на мерките за закрила на детето по ЗЗДет., ползване на социални услуги в общността, предоставяни от ЦСРИ гр. Лясковец; обществена трапезария, стипендии в училищата, безплатни закуски.

Отдел за Закрила на детето – Лясковец през 2014 г. е работил с 115 деца, а до момента на 2015 г. децата, с които работи отделът са 79. Към датата на изготвяне на Анализа има 64 деца, обект на закрила, от които 33 – «закрила в семейна среда» и 31 – «настанени в семейства на близки, роднини, приемно семейство».

II. Група – деца с физически и психически увреждания, с емоционални и поведенчески затруднения и деца със специални образователни потребности:

До този момент ОЗД не разполага с точни данни колко деца с увреждания се отглеждат в семейна среда, тъй като част от тях не са освидетелствани от ТЕЛК, а други – не приемат увреждането на детето.

Съгласно действащата в страната нормативна уредба, децата с увреждания се обучават интегрирано. В двете средищни училища, функциониращи на територията на община Лясковец, работят ресурсни учители, които обучават деца със специални образователни потребности. В една от целодневните детски градини също има обособен ресурсен кабинет.

Към настоящия момент по Правилника за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания се подпомагат 36 деца с увреждания, освидетелствани от ТЕЛК. От общия брой деца с увреждания 5 са със заболяване «астма», 7 – «с умствена изостаналост», «аутизъм» и «психично заболяване», 3 – с «глухота», 3 – с «диабет», 3 – «ДЦП», 6 – с «вродени заболявания» (сърдечни/бъбречни), а останалите с др. заболявания.

През 2014 г. едно дете с % намалена възможност за социална адаптация посещава Дневен център за деца с увреждания (ДЦДУ) гр. Горна Оряховица. Ползването на социалната услуга защитава най- добрите интереси на децата с увреждания.

Предвид териториалната близост на ДЦДУ до община Лясковец и осигурения транспорт до там, е неоправдано откриването на такава услуга и в гр. Лясковец.

Наличните социални услуги в общността за деца с увреждания – личен асистент по НП «АХУ» - 0 за 2014 г., по ОП РЧР за 2014 – 2015 г. – 5 ЛА.

III Група – деца с отклоняващо се поведение / извършители на противообществени прояви и девиантно поведение/ и деца, отпаднали от училище или застрашени от отпадане:

Основните фактори, пораждащи противообществените прояви и престъпления са: чувство за безнаказаност и лекомислие; криза и деформация на ценностната система; негативно отношение към общоприетите норми на поведение; липса на заинтересованост и занижен родителски контрол; вредно влияние на приятелското обкръжение; липса на трайни интереси и ползотворно запълване на свободното време и неконтролируема улична и информационна среда.

В ДПС при РУ на МВР гр. Горна Оряховица към момента се водят на отчет 28 деца, като извършители на противообществени прояви.

В Местната комиссия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни гр. Лясковец за 2014 г. са проведении 16 възпитателни дела, на които са наложении 27 възпитателни мерки на деца. През настоящата учебна година 14 ученика в риск са подадени за проучване от Отдел за закрила на детето – риск от отпадане, поради допуснати неизвинени отсъствия или социален риск. Обективно техният брой е многократно по-голям. В регистъра на Отдел закрила на детето през 2014 г. са заведении 4 учуника, отпаднали от училище.

Социални услуги, подходящи за деца от тази рискова группа деца, се предоставят от Центъра за социална рехабилитация и интеграция.

IV. Група – деца, настанени в специализирани институции:

Настаняването на децата в Дом за деца само по себе си е резултат от рискова ситуация за биологичното семейство и детето. Причините, водещи до настаняването са разнообразни, като например: родители, израснали в домове; липса на подкрепа за родителя от роднини и близки; самотен родител; бедност и безработица; неподходящи жилищно – битови и финансови условия, многодетно семейство; психическо или физическо заболяване на родителя/родителите; незрялост (възрастова, емоционална) на родителя/родителите; увреждане на детето, занижен родителски капацитет, нагласата на част от родителите, че "държавата е длъжна да им гледа децата" и др. Отглеждането на децата в домове ги поставя в житейска ситуация, която е рискова за тяхното оптимално развитие. Липсата на индивидуална грижа и осъществяването на постоянна емоционална връзка със значим за тях възрастен (какъвто е родителят), довежда до неблагоприятни последици за развитието им. Неблагоприятни са и последиците, свързани със социалното адаптиране и трудовата реализация след навършване на пълнолетие.

На територията на община Лясковец няма специализирани институции за отглеждане на деца. За изминалата 2014 г. няма деца, настанени в специализирана институция. Отдел за закрила на детето е работил по 20 случая на превенция на изоставянето, а през 2015 г. работи по 8 случая.

Единствените налични услуги в общността, подходящи за ползване при установен риск от изоставане или настаняване на дете в институция е ЦСРИ, който оказва психологическа и социална подкрепа на родителите и работи за повишаване на родителския капацитет и изграждане на стабилна връзка родител-дете.

През 2014 г. ОЗД е издал 4 направления за повишаване на родителския капацитет, а за 2015 г. до момента на изготвяне на Анализа – 2 направления.

V. Група – деца, жертва на злоупотреба, насилие, трафик и експлоатация в и извън семейната си среда:

Децата, жертва на насилие, с които работи ОЗД през 2014 г. са 11, към момента са 2 случая.

Деца, жертви на трафик за 2014 г. 1, до сега 2015 г. - 0.

Основна социална услуга за деца, жертви на трафик и насилие е Кризисен център. През 2014 г. е насочено 1 дете от община Лясковец.

Децата, жертва на насилие ползват социални услуги в общността – ЦСРИ гр. Лясковец. Едно дете, упражнило насилие ползва услугите на Центъра, а пет деца, желтва на домашно насилие посещават Цантър за обществена подкрепа „Център Мария" Г. Оряховица.

VI. Рискова група - Хора с увреждания

В групата на хората с увреждания могат да се обособят **следните специфични групи**, които имат нужда от диференцирана подкрепа:

- Хора с увреждания, в т. ч. хората с психични заболявания, които имат нужда от придружител, подкрепа във всекидневния живот. Основни причини за тези проблеми са изоставянето им по един или друг начин в болници, в домовете им и

други; неспособност да полагат грижи за себе си и необходимост от положителни емоции.

- Хора, чакащи за настаняване в специализирани институции, за които трябва да се потърси форма за предоставяне на социални услуги в общността;
- Самотни възрастни хора с увреждания;
- Хора, за които възниква спешна нужда от предоставяне на социални услуги, поради това, че са изпаднали в критична ситуация – претърпяли бедствие, внезапно влошаване на здравословнао състояние и липса на необходими документи за настаняване в специализирана институция - лична карта, ТЕЛК, здравни осигуровки и др. Особено критично е положението на лицата с психични заболявания, които нямат необходимите документи;

По данни на ЗИХУ към 31.12.2014 г. лицата с увреждания в Община Лясковец са 1392. Това са лица с физически увреждания – 646, с умствена изостаналост – 26, с психически заболявания – 44 и със сензорни увреждания – 100 лица. Най-достъпно за тях е паричното подпомагане по ЗИХУ и ЗСП. През последните години се отчита увеличаване броя на регистрираните хора с трайно намалена работоспособност.

Консултативната комисия в Отдел ”ХУСУ” в Лясковец обработва ежегодно подадените молби за интеграционни добавки, чийто брой всяка година се увеличава.

Хората в трудоспособна възраст с тежки увреждания и хора в надтрудоспособна възраст, които в следствие на възрастта и заболяванията са придобили увреждане, са една сложна целева група. Проблемите на тази група са свързани с възможностите за социално включване – получаване на образование, ефективен достъп до пазара на труда, качествена здравна грижа, общуване и придвижване. Голяма част от хората с увреждания имат нужда от допълнителна подкрепа извън паричното подпомагане. Наличните социални услуги са крайно недостатъчни, защото от подкрепа се нуждаят и семействата на хора, които изискват непрекъснати грижи. Липсата на достатъчен брой персонал и специалисти по социална работа в Домашния социален патронаж, води до това, че дейностите се свеждат само по предоставяне на храна или до хигиенно и санитарно обслужване. Финансираните по Проекти услуги в домашна среда са с определен период на изпълнение. Много често хората с увреждания или техни близки и роднини желаят настаняване в специализирани институции. Специализираните институции за хората с увреждания са разделени според вида на здравословните им проблеми. Настанените лица с увреждания за периода 2013г.-2015г. са 7. Чакащите за настаняване са 4 лица. За да се планират услуги за деинституционализация, е необходимо да се проучи вида на заболяванията за всеки от тях и да се направи оценка на необходимата грижа.

VII. Самотно живеещи стари хора

Основните идентифицирани потребности на старите хора, настанени в домове са: нужда от грижа, особено за лежащите, предоставяне на грижа, достъп до медицинско обслужване, осигуряване на възможности за общуване и запълване на свободното време според индивидуалните интереси на клиентите.

Преобладаващата част от населението в селата на Общината се обитава от хора в пенсионна възраст. Затруднените транспортни връзки и отдалечеността на селата усложняват достъпа на гражданите до медицинска помощ и до развитите към момента услуги. Допълнително разпръснатите села в общината усложняват и достъпа на гражданите до спешна медицинска помощ. При липсата на здравни услуги общопрактикуващият лекар остава изключително значим за жителите.

Като основни потребности на самотно живеещите стари хора са:

- Подкрепа за ежедневните грижи в дома - помощ при самообслужване, поддържане на хигиена, пазаруване, придружаване;
- Осигурен достъп до аптеки и помощ при закупуване на лекарства;
- Достъп до медицинска помощ и здравни услуги;
- Осигуряване на социални контакти и психо-социална подкрепа;
- Компенсиране на изолираността от достъп до социални и здравни услуги на малките населени места в селските райони.

С изолираността на селата и ограниченият достъп до услуги помощта на близките и взаимопомощта остава основен ресурс за хората в напреднала пенсионна възраст за справяне с ежедневните проблеми. Това допълнително поставя в неравностойно положение самотните стари хора, които са лишени от партньор и роднина. Обхватът на програмите «Личен асистент» и «Домашен помощник» не са достатъчни за задоволяване на всичките техни потребности.

На територията на община Лясковец функционират пенсионерски клубове и Дневен център за стари хора, които задоволяват част от потребностите на възрастните хора, по отношение на социални контакти, занимания по интереси, културни мероприятия и др. Увеличава се броя на желаещите възрастни хора да бъдат настатени в Домове за стари хора. Причината е изключително трудното им ежедневие, ниски пенсии, социална изолация, ограничен достъп до медицински грижи.

Голяма част от тях се отказват да подават молби за настаняване, поради факта, че са регистрирани голям брой чакащи в момента в Домовете за стари хора. Чакащите за настаняване към момента са 4, а настанените за периода 2013 г.-2015 г. са 0.

Ползващите социални услуги стари хора през 2010 г. е 66 лица, 2013 г.- 107 лица, 2014 г.-129 лица, 2015 г.- 130 лица. Причината поради която старите хора, които се нуждаят, но не са обхванати от социални услуги е че, техния живот е изключително труден, поради липсата на достатъчни средства и затруднен достъп до здравеопазване и социална изолация.

5. Оценка на социалните услуги в община Лясковец

На територията на община Лясковец можем да класифицираме следните социални услуги:

Социални услуги в общността, с делегирани от държавата дейности – *„Център за социална рехабилитация и интеграция” и „Дневен център за стари хора”*

Социални услуги в общността, общинска дейност - *„Домашен социален патронаж” и „Звено за услуги в домашна среда към ДСП”*

Социални услуги, финансирани от външни източници - *„Личен асистент” и „Обществена трапезария”.*

Център за социална рехабилитация и интеграция се намира в близост до центъра на града. Сградата, в която се намира ЦСРИ, е двуетажна, собственост на Община Лясковец. В нея се помещават: 1 етаж – Общински комплекс за социални услуги, Домашен социален патронаж, Дневен център за стари хора, Отдел „Закрила на детето” - гр. Лясковец към Дирекция „Социално подпомагане”- гр. Г. Оряховица, Отдел „Социална закрила”- гр. Лясковец към Дирекция „Социално подпомагане”- гр. Г. Оряховица, Отдел „Хора с увреждания и социални услуги”-гр. Лясковец към Дирекция „Социално подпомагане”- гр. Г. Оряховица; Местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни.2 етаж- Отдел „Местни приходи” при Община Лясковец, Общинска служба земеделие, Център за социална рехабилитация и интеграция.

Центърът за социална рехабилитация и интеграця е социална услуга с капацитет 20 места, която предоставя консултации, съвети, посредничество и подкрепа на деца и семейства в риск. Основните целеви групи, с които работи центъра са деца и семейства в неравностойно социално положение, деца със СОП, деца с отклоняващо се поведение, застрашени или отпаднали от училище и др.

В ЦСРИ работят трудотерапевт, социален работник, медицинска сестра, специалисти в социална услуга и управител, който предоставя психологически и/или педагогически консултации.

През 2014 г. екипът на ЦСРИ е работил с 26 потребители с направления от Отдел "Закрила на детето" – гр. Лясковец. Към месец май 2015 г. ползвателите на социалната услуга са 21. Техните основни нужди са оказване на педагогическа подкрепа и психологическо консултиране – 17 деца, 3 деца само за психологическо консултиран и 1 за оценка на родителски капацитет. Повечето деца са от семейства на раделени родители, деца, настанени при близки и роднини, деца от многодетни семейства. Родителите и близките на повечето ползватели са с нисък социално-образователен статус, образованието не е приоритет в техните семейства. Те не могат да помагат и мотивират децата си към развитие на интелектуалните способности. Това затруднява работата на екипа. Дейностите с децата и техните близки изискват време и усилия за постигане на ефективни резултати.

Материалната база на ЦСРИ не отговаря на изискванията за предоставяне на социалната услуга. Дейностите на услугата се извършват и мобилно – в НУ „Ц.Гинчев", НУ „Н. Козлев", СОУ „М. Райкович" гр. Лясковец и ОУ „П. Р. Славейков" с. Джулюница.

Социалните услуги са дейности, които подпомагат и разширяват възможностите на лицата да водят самостоятелен живот в обичайна и извън обичайната, среда. Те са насочени към подкрепа на уязвимите групи от населението за водене на пълноценно съществуване и за социално включване в обществото. Социалните услуги се предоставят съобразно желанието и личния избор на лицата. Срещат се трудности, когато лица над 18 годишна възраст имат нужда от услуги на Центъра и разбират, че за помощта трябва да заплатят такса, определена с Постановление на Министерски съвет. Определената такса за ползване на услуги от ЦСРИ в община Лясковец е висока. Това отказва потенциалните потребители от необходимата професионална помощ.

При работните ни срещи се дискутира проблема със заплащането на такси и се оказва, че това е основната причина лицата да не ползват услугите на ЦСРИ. През последните 2-3 години екипът на Центъра изпълнява задължения, които са същност на услугата «Център за обществена подкрепа». Това от своя страна води до обмисляне за преструктуриране на ЦСРИ в ЦОП. Този процес е предложен на Кмета на Общината и ще бъде заложен в предстоящия период за развитие на социалните сулуги 2015 – 2020 година.

Дневния център за стари хора се намира в централната част на гр. Лясковец, в жилищен район, в близост до институции, на място достъпно за потребителите. Помещава се на 1-ви етаж на масивна двуетажна сграда – бивша детска градина. Сграден фонд - Общинска собственост. Състои се от пет броя помещения с обща площ 106.95кв.м. Включва медицински кабинет, помещение за хранене, стая за социални контакти, работилница за занимателни дейности, зала за рехабилитация и поддържане на жизнения тонус и разливочно помещение.

Капацитетът е 20 потребители. Целевата група са лица навършили пенсионна възраст с придобито право на пенсия:

- самотни възрастни хора, изолирани в тесния кръг на своите проблеми, лишени от социални контакти;
- хора в надтрудоспособна възраст, напуснали активния живот, имащи потребност да преодолеят психологическата бариера, която ги кара да се чувстват ненужни и да им осигури условия за взаимопомощ;

- възрастни хора запазили активното си отношение към социалния живот, които имат възможност за културни и социални изяви.

Дневния център за стари хора предоставя услуги повишаващи качеството на живот на хората от третата възраст, имащи за цел предодвратяване настаняването им в институция. Социалните услуги са съобразени с особеностите на възрастовата група и необходимостта на потребителите от възстановяване на разрушените социални контакти, чувството за принадлежност към общността и създаване на подкрепяща приятелска среда.

Центърът е комплекс от социални услуги в общността, които създават условия за цялостно обслужване на потребителите през деня, свързани с предоставяне на храна, задоволяване на ежедневните, здравните, и рехабилитационните потребности, както и на потребностите от организация на свободното време и личните контакти. Дневният център осигурява включваща, преодоляваща изолацията и стимулираща инициативността среда, съобразена със специфичните потребности на възрастните хора.

Услугата *Домашен социален патронаж* се намира в центъра на гр. Лясковец Домашен социален патронаж представлява комплекс от социални услуги свързани с приготвяне и доставка на храна до дома на абоната, закупуване на хранителни продукти и лекарства. Помещава се в двуетажна масивна сграда/бивша детска градина/, общинска собственост. На първи надземен етаж – административна част, включваща: 4 броя помещения и 5 броя обслужващи помещения .

На първи подземен етаж – кухня и обслужващите я помещения.

Капацитетът на патронажа е 80 потребители /абонати/. Услугите на патронажа се ползват във всички населени места в Общината. Основно дейността е свързана с закупуване на хранителни продукти влагането им, приготвяне и доставка на храна до дома на абоната, извършване на дребни покупки със средства на абонатите . Съгласно разработена Наредба за условията и реда за извършване на социални услуги в Община Лясковец, приета с решение №451/24.04.2014 г. на Общински съвет Лясковец, ползвателите на услугите на Домашен социален патронаж са от следните категории лица и семейства:

- лица над 60 годишна възраст;
- лица с определена нетрудоспособност над 70,99% ;
- деца с увреждания;
- деца и граждани.

В последната година се наблюдава увеличен интерес от услугите, които предлага патронажа, относно приготвянето и доставката на храната до дома на абоната.

Обслужването на абонатите на ДСП на цялата територия на общината. До края на месец ноември е обслужван и абонат на патронажа от с. Драгижево, но тъй като е починал към настоящия момент няма такъв. Лицата от ромски произход към настоящия момент не ползват услугите на патронажа.

Настоящата социална услуга в общността на Община Лясковец е нужна, но не достатъчна. Необходимо е да се увеличи капацитета и разшири кръга от допълнителни услуги, с които да се задоволяват основните жизнени потребности на възрастните хора, които да се нуждаят от обгрижване.

«Звено за услуги в домашна среда» - това е социална услуга към Домашният социален патронаж. Разкрита е с Решение № 451/24.04.2014г. на Общински съвет гр. Лясковец.

Назначени са четири домашни санитари, като дейностите, които извършват са насочени към хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот и са в риск от зависимост от институционален тип грижи, както и такива, които не са в състояние сами да организират бита си.

Това са лица, в т.ч. и деца, с различни видове с увреждания, чиито ограничения от здравословен характер ги поставят в изолация и/или невъзможност сами да организират

социалния си живот както и самотно живеещи лица, които поради различни причини от здравословен характер не са в състояние сами да организират бита си и да поддържат хигиената в дома си.

Основна цел, е чрез предоставяне и ползване на почасови услуги и в съответствие с личните потребности и предпочитания на потребителите и въз основа на извършена индивидуална оценка на потребностите да се подобри качеството на живот на най-нуждаещите се лица. Честотата на ползване на почасовите услуги техния обхват и времетраене се определя от изготвения индивидуален план на всеки потребител, съобразна индивидуалната му оценка. Потребителите могат да се предоставят три типа почасови услуги – дейност при лична хигиена; дейност за социална подкрепа и комунално-битови дейности.

Услугата *„Личен асистент"* се администрира в сградата на общинска администрация Лясковец. Предоставянето на социалната услуга се извършва в гр. Лясковец и съставните села на общината. Финансира се по ОП РЧР, схема „Нови алтернативи", с определен месечен бюджет за община Лясковец 2040 часа. 20 потребители се обгрижват от 20 лични асистента.

Социалните услуги са дейности, които подпомагат и разширяват възможностите на лицата да водят самостоятелен живот в обичайна и извън обичайна среда. Те са насочени към подкрепа на уязвимите групи от населението за водене на пълноценно съществуване и за социално включване в обществото. Социалните услуги се предоставят съобразно желанието и личния избор на лицата.

Друг вид социална услуга, която Община Лясковец предоставя в обичайна среда е *Обществена трапезария*. Този вид социална услуга се предоставя в изпълнение на съвместни проекти с фонд «Социална закрила» и Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица 2014-2020 г. Услугата Обществена трапезария се предоставя от 2008 г. по проект финансиран от фонд „Социална закрила" гр. София, при МТСП. От месец май 2015 г. се финансира от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица 2014-2020 г, като се осигурява топъл обяд и през летните месеци. Социалната услуга вече е целогодишна за община Лясковец. Освен в гр. Лясковец се обслужват и лица от съставните села.

Ползвателите за които е предназначена услугата са от следните целевите групи:

- лица и семейства на месено подпомагане по реда и условията на чл. 9 от ППЗСП;
- лица с доказана липса на доходи и близки, които да се грижат за тях;
- самотно живеещи лица и семейства, получаващи минимални пенсии;
- скитащи и бездомни деца и лица;

Капацитетът на трапезарията е 44 лица. ДСПатронаж разполага с база за предоставяне на такъв услуга, а и служителите на ДСП са натрупали опит в администрирането и управлението на социална услуга – Обществена трапезария.

Социални услуги в общността - „Център за социална рехабилитация и интеграция", „Дневен център за стари хора", „Домашен социален патронаж" и „Звено за услуги в домашна среда към ДСП" са структурирани в Общински комплекс за социални услуги. Персоналът на комплекса се състои от управител, счетоводител, калкулант, шофьори -2, разносвачи – 2, 1 готвач и 1 помощник готвач.

Пред хората с различни увреждания от нашия град стоят бариери поради липса на услуги, които биха им осигурили рехабилитация и интеграция, с цел тяхното нормално социално включване и реализация, според възможностите си. Семействата, в които се полагат денонощни грижи за човек с трайно увреждане са поставени пред редица трудности, каквито са невъзможността за трудова реализация и осигуряване на доходи за качествен живот. Много млади хора напускат града, търсейки по-добро място за своята реализация, но оставяйки своите възрастни и болни родители, които срещат трудности при

обгрижването си, а с времето и своите социални контакти. Всичко това обуславя необходимостта от разкриване на нови социални услуги, които ще направят живота на тези хора по-лесен и приемлив. Прехода от институционални грижи към услуги, които оставят човека в неговата общност и семейна среда е правилната посока, за да се подобри качеството на живот на хората с увреждания.

Настаняването в Домове за стари хора се предпочита поради огромния недостиг на социални услуги в общността. Всички хора настанени в специализирани институции имат потребност да живеят в близка до домашната среда, да получават адекватни на състоянието си грижи и да поддържат взаимоотношения с близките си.

6. Оценка на ресурсите за развитие на социалните услуги в община Лясковец

6.1 Анализ на човешките ресурси за предоставяне на услуги

Реалната работа по управлението на социалните услуги се извършва от един служител в общинска администрация, който отговаря за дейностите в обществените сектори – социални дейности, заетост и здравеопазване. Разкриването на нови социални услуги натоварва допълнително съществуващия персонал, като в същото време това са хората, които най-добре познават потребностите на рисковите групи и нуждите от нови услуги.

Разкриването на нови услуги в повечето случаи е свързано с разработване на проекти. В структурата на общинска администрация Лясковец има служители, чиято работа е свързана с разработването и участието на общината в проекти, финансирани от различни външни източници.

Основните потребности от развитие на човешките ресурси, идентифицирани в процеса на анализа на ситуацията са свързани с:

- Повишаване на капацитета на общинските администрации да управляват процеса на контрактиране и управление на предоставянето на социални услуги;

- Повишаване на капацитета на персонала, ангажиран с администрирането, управлението и директното предоставяне на социалните услуги;

- Самостоятелност на общината в планиране на създаване, закриване и трансформиране на социални услуги, на база на променящите се потребности на населението;

- Практически умения и механизми за осъществяване на междуобщинско и междуинституционално сътрудничество в сферата на социалните услуги.

Основна потребност за развитието на управленския персонал е повишаване на професионалните компетенции, свързани с прилагане на иновативни практики за повишаване на качеството и ефективността на предоставяните услуги, както и с въвеждане на механизми за ефективна оценка на положения труд, съобразени със спецификата на различните дейности по предоставяне на социалните услуги и обвързване на възнагражденията на служителите с реалната работа по обслужване на клиентите. Управленският персонал на социални услуги има потребност от развитие на уменията за добро управление и задържане на персонала от специалисти и стимулиране на тяхното непрекъснато развитие.

Персонал за управление и за предоставяне на социални услуги

Наименование на Дирекция и отдел в общ.адм.	**Длъжност**
1. Дир."Икономическа политика и хуманитарни дейности	ст.експерт ЗСД: Координация и контрол социални услуги: ОКСУ - Домашен социален патронаж, ЦСРИ, ДЦСХ, Обществена трапезария; Разработване и изпълнение на регионални и общински програми за заетост и други; Участие в разработването на проекти от сферата на социалната политика
2. Общински комплекс за социални услуги	Управител: планира, организира, координира, методически подпомага и контролира изпълнението на дейностите на комплекса.
3. Общински комплекс за социални услуги	Счетоводител: извършва счетоводни и финансови операции
4. Общински комплекс за социални услуги	Калкулант: осъществява дейности с калкулиране на храната за приготвяне в кухнята на ДСП.
5. Общински комплекс за социални услуги	Шофьори: осъществяват дейности по транспортиране на храната.
6. Център за соц.рехабили-тация и интеграция	Управител: осигурява условия за пълно обслужване на потребителите.
7 . Център за соц.рехабили-тация и интеграция	Медицинска сестра: Ежедневно медицинско наблюдение и и медицински контрол на потребителите на социалната услуга.
8.Център за соц.рехабили-тация и интеграция	Трудотерапевт:Организира групова и индивидуална терапевтична дейност.
9. Център за соц.рехабили-тация и интеграция	Специалисти в социалните услуги:подпомагат дейността на специалистите при работата им с лица от различни рискови групи.
10.Център за соц.рехабили-гация и интеграция	Социален работник: Социално консултиране на деца, младежи и семейства; консултации по въпроси, свързани със социалното подпомагане; информиране относно социалните услуги, предлагани на територията на Община Лясковец.
11 Домашен социален патронаж	Управител: осигурява условия за пълно обслужване на потребителите. Оформя необходимите документи от граждани желаещи да ползват услугите на ДСП, изготвя социалните доклади и ги актуализира на всеки 6 месеца; води досиета на абонатите на ДСП по населени места от Общината; При необходимост съдейства на абонатите на ДСП за подаване на молби-декларации за социални помощи,помощно-технически средства и др. социални услуги по домовете на потребителите на ДСП.
12 Домашен социален патронаж	Готвач: приготвя храната за нуждите на потребителите та ДСП и Обществената трапезария
13Домашен социален патронаж	Пом. Готвач:подпомага работата на готвача.
14 Домашен социален патронаж	Разносвачи: разнасят храната до домовета на абонатите
15 Домашен социален Патронаж „Звено за социални услуги"	Домашни санитари /4 бр/: предоставят грижа в семейна среда – помощ при пазаруване, приготвяне н ахрана, хранене, социални контакти.
16. Дневен център за стари хора	Медицинска сестра: Ежедневно медицинско наблюдение и и медицински контрол на потребителите на социалната услуга.
17. Дневен център за стари хора	Управител: осигурява условия за пълно обслужване на

Наименование на Дирекция и отдел в общ.адм.	Длъжност
	потребителите.
18. Дирекция „ТУОСЕИ”	гл.спец. проекти /2 бр./: Участва в разработване на програми и проекти, отразяващи общинската политика в социалната сфера. Участва в управление на проекти, по предоставяне на социални услуги.

6.2 Финансов анализ на дейностите на община Лясковец

Основните точки, в които следва да се акцентира в областта на социалната политика са финансовата обезпеченост на услугите, които се предлага да бъдат развити, както и броят и образователно-квалификационната степен на професионалните кадри, които ще бъдат заети с предоставяне на визираните по-горе услуги.

Политиката, която Община Лясковец провежда е в основата за обосновка на разходите за социални услуги, ежегодно залагани в нейния бюджет. Той се изготвя съобразно изискванията на нормативната база в областта, както и децентрализацията при управлението и финансирането им.

Община Лясковец предоставя следните социални услуги в общността:

1. Домашен социален патронаж, в т.ч. Звено за услуги в домашна среда
2. Център за социална рехабилитация и интеграция
3. Дневен център за стари хора
4. Обществена трапезария

Център за социална рехабилитация и интеграция се финансира със средства от държавния бюджет като делегирана държавна дейност на база единен разходен стандарт за 1 лице в размер на 2600 лв. Бюджетът на центъра е представен в *Таблица 1* и е формиран на база 20 души капацитет.

Проектобюджет на Център за социална рехабилитация и интеграция

Наименование на параграфа	**2016 г. ***	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**	**2020 г.**
Заплати п-л трудови правоотношения	29160				
- Заплати п-л трудови правоотношения	29160				
Др.възнаграждения и плащ-я на персонала, в т.ч.	2000				
- Изплат.суми за СБКО, облекло и др.	875				
- Обезщет-я с хар-р на възнаграждения	1125				
Задължителни осигурителни вноски работодател	5436				
Издръжка, в т.ч.	2404				
- Храна	0				
- Постелен инвентар и облекло	450				
- Материали	188				
- Вода, горива и енергия	1500				
- Разходи за външни услуги	187				
- Командировки	79				
ОБЩО:	**39 000**	**0**	**0**	**0**	**0**

* Забележка: Средствата предвидени за 2016 г. са за първите 9 месеца на отчетната година, т.к. от м.10.2016 г. е заложено ЦСРИ да бъде преобразувано в Център за обществена подкрепа.

Център за социална рехабилитация и интеграция разполага със собствена материална база, поради което и не се предвиждат капиталови разходи.

Дневен център за стари хора е създаден през 2011 г. по проект Дневен център за възрастни хора, който от 01.03.2012 г. със заповед на изпълнителния директор на АСП се разкрива социалната услуга в общността Дневен център за стари хора. Същият се финансира със средства от държавния бюджет като делегирана държавна дейност на база единен разходен стандарт за 1 лице в размер на 1620 лв. Бюджетът на центъра е представен в *Таблица 2* и е формиран на база 20 души капацитет.

Проектобюджет на Дневен център за стари хора

Наименование на параграфа	**2016 г.**	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**	**2020 г.**
Заплати п-л трудови правоотношения	12816	12816	12816	12816	12816
- Заплати п-л трудови правоотношения	12816	12816	12816	12816	12816
Др.възнаграждения и плащ-я на п-ла, в т.ч.	884	884	884	884	884
- Изплат.суми за СБКО, облекло и др.	384	384	384	384	384
- Обезщет-я с хар-р на възнаграждения	500	500	500	500	500
Задължителни осигурителни вноски работодател	2390	2390	2390	2390	2390
Издръжка, в т.ч.	16310	16310	16310	16310	16310
- Храна	4430	4430	4430	4430	4430
- Постелен инвентар и облекло	200	200	200	200	200
- Материали	2900	2900	2900	2900	2900
- Вода, горива и енергия	2000	2000	2000	2000	2000
- Разходи за външни услуги	6730	6730	6730	6730	6730
- Командировки	50	50	50	50	50
ОБЩО:	**32400**	**32400**	**32400**	**32400**	**32400**

Финансирането на социалните услуги - местни дейности се извършва чрез собствени средства, генерирани от местни данъци и такси.

През 2012 г. с Решение № 138/21.06.2012 г. на Общински съвет – Лясковец е създаден **Общински комплекс за социални услуги**, в чиято структура се включват: домашен социален патронаж (в т.ч. Звено за услуги в домашна среда и Обществена трапезария) и клубове на пенсионера, инвалида и други. Броя на работещите в структурата служители е 5 души.

Проектобюджет на Общински комплекс за социални услуги (дейност 589)

Наименование на параграфа	**2016 г.**	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**	**2020 г.**
Заплати п-л трудови правоотношения	32336	35402	35402	35402	35402
- Заплати п-л трудови правоотношения	32336	35402	35402	35402	35402
Др.възнаграждения и плащ-я на п-ла, в т.ч.	2360	2586	2586	2586	2586
- Изплат.суми за СБКО, облекло и др.	970	1062	1062	1062	1062

- Обезщетения с хар-р на възнаграждения	1390	1524	1524	1524	1524
Задължителни осигурителни вноски работодател	6028	6600	6600	6600	6600
Издръжка, в т.ч.	6006	6412	6412	6412	6412
- Храна	0	0	0	0	0
- Постелен инвентар и облекло	600	700	700	700	700
- Материали	2320	2537	2537	2537	2537
- Вода, горива и енергия	3086	3175	3175	3175	3175
- Разходи за външни услуги	0	0	0	0	0
- Командировки	0	0	0	0	0
Данъци, такси и административни санкции	0	0	0	0	0
ОБЩО:	**46 730**	**51 000**	**51 000**	**51 000**	**51 000**

Домашен социален патронаж – е социална услуга в общността, финансирана със средства от местния бюджет. Издръжката която се поема от Общината е частична, т.к. се събират такси от потребителите на услугата, включващи – пълният размер на разходите за почистващи материали; за хранителните продукти, вложени в приготвянето на храната и съответната част от разходите за вода; ел.енергия и горивата за транспортиране на храната до дома на абоната.

Капацитетът на ДСП е 80 души, но поради големия брой записани, обслужваните потребители към 31.05.2015 г. са общо 109 души (в т.ч. 13 души с доставка само на хляб). Броят на работещите е 8 души, в т.ч. 3 домашни санитари.

Считано от 12.05.2014 г., кухнята на Домашен социален патронаж приготвя храна (обедно меню, включващо супа, основно ястие, хляб и веднъж седмично - десерт) за нуждите на потребителите на социалната услуга дневен център за стари хора (към 31.05.2015 г. потребителите на „Дневен център за стари хора“ – гр. Лясковец са 29 души).

През 2012 г. с Решение № 108/31.05.2012 г. на Общински съвет – Лясковец е създадено **Звено за услуги в домашна среда** към Домашен социален патронаж, във връзка с изпълнението на проект по схема BG051PO001-5.1.04 „Помощ в дома“ по ОП “Развитие на човешките ресурси“ 2007 – 2013.

Считано от м.06.2014 г. Звеното е в период на устойчивост (за 1 година), съгласно изискванията на проекта. В бюджета на Община Лясковец са предвидени средства за разкриването на 6 щатни бройки за домашни санитари, които ще предоставят почасови услуги за лична помощ, социална подкрепа и комунално-битови дейности.

Бюджетът е представен в *Таблица 3 и 4*

Проектобюджет на Домашен социален патронаж, в т.ч. Звено за услуги в домашна среда (дейност 524)

Наименование на параграфа	**2016 г.**	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**	**2020 г.**
Заплати п-л трудови правоотношения	50120	53670	53670	53670	53670
- Заплати п-л трудови правоотношения	50120	53670	53670	53670	53670
Др.възнаграждения и плащ-я на п-ла, в т.ч.	3710	3970	3970	3970	3970
- Изплат.суми за СБКО, облекло и др.	1504	1610	1610	1610	1610
- Обезщетения с хар-р на възнаграждения	2206	2360	2360	2360	2360

Задължителни осигурителни вноски работодател	9343	10005	10005	10005	10005
Издръжка, в т.ч.	56527	63055	63055	63055	63055
- Храна	43771	46827	46827	46827	46827
- Постелен инвентар и облекло	500	500	500	500	500
- Материали	2260	2420	2420	2420	2420
- Вода, горива и енергия	5426	8418	8418	8418	8418
- Разходи за външни услуги	4520	4840	4840	4840	4840
- Командировки	50	50	50	50	50
Данъци, такси и административни санкции	300	300	300	300	300
ОБЩО:	**120 000**	**131 000**	**131 000**	**131 000**	**131 000**

Проектобюджет на Клубове на пенсионера, инвалида и други, в т.ч. Център за младежки и социални дейности (дейност 525)

Наименование на параграфа	**2016 г.**	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**	**2020 г.**
Заплати п-л трудови правоотношения	63257	68955	68955	68955	68955
- Заплати п-л трудови правоотношения	63257	68955	68955	68955	68955
Др.възнаграждения и плащ-я на п-ла, в т.ч.	4562	4973	4973	4973	4973
- Изплат.суми за СБКО, облекло и др.	1898	2069	2069	2069	2069
- Обезщетения с хар-р на възнаграждения	2664	2904	2904	2904	2904
Задължителни осигурителни вноски работодател	11794	12857	12857	12857	12857
Издръжка, в т.ч.	7057	7515	7515	7515	7515
- Храна	0	0	0	0	0
- Постелен инвентар и облекло	1000	1000	1000	1000	1000
- Материали	1110	1210	1210	1210	1210
- Вода, горива и енергия	3727	3885	3885	3885	3885
- Разходи за външни услуги	1220	1420	1420	1420	1420
- Командировки	0	0	0	0	0
Данъци, такси и административни санкции	0	0	0	0	0
ОБЩО:	**86 670**	**94 300**	**94 300**	**94 300**	**94 300**

През м. Май 2015 г. е открита процедура на директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05M90PO001-2.002 “Независим живот“ по ОП“Развитие на човешките ресурси“ 2014 - 2020 по която Община Лясковец кандидатства с проектно предложение. Очаква се по схемата да бъдат наети социални асистенти, лични асистенти и домашни санитари, които да полагат грижи за хора с увреждания и техните семейства, както и за хора над 65 г. с ограничения или в невъзможност за самообслужване. Периодът на реализация на проекта се предвижда да от м. Август – Септември 2015 г. до м. Декември 2017 г. Целта на настоящият проект е да разшири и надгради дейността на съществуващото Звено за услуги в домашна среда към Домашен социален патронаж.

Считано от м. Декември 2008 г. Община Лясковец е доставчик на социалната услуга **Обществена трапезария**. Същата се финансира със средства от държавния бюджет от Фонд „Социална закрила“ към Министерство на труда и социалната политика. Чрез

реализацията на визираната социална услуга се цели подобряване на качеството на живот и осигуряване на помощ и подкрепа на лица и семейства, получаващи месечно подпомагане по реда и условията на чл. 9 от ППЗСП; лица с доказана липса на доходи и близки, които да се грижат за тях; самотно живеещи лица и семейства, получаващи минимални пенсии; скитащи и бездомни деца и лица. Размерът на финансирането на дейностите по обществената трапезария за 2015 г. е в размер на 2.30 лв. за 1 лице за 1 храноден, в т.ч. 0.30 лв. за други режийни разходи.

През м. Март 2015 г. е открита процедура на директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане по Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица, Операция „Осигуряване на топъл обяд“ 2014BG05FMOP001-03.01. по която Община Лясковец кандидатства с проектно предложение и на 20.05.2015 г. е подписан договор за предоставяне на топъл обяд за периода 04.05.2015 г. – 30.09.2015 г. Целта на операцията е допълване, надграждане и разширяване на обхвата на действащата национална програма за подпомагане на обществените трапезарии, като бъде гарантирана дейността им през летния период на годината, за който не е осигурено национално финансиране. Размерът на финансирането на дейностите по операцията за 2015 г. е за: разходи за закупуване на хранителни продукти - 2.30 лв. за 1 лице за 1 храноден; административни разходи и разходи за транспорт и съхранение на храните, като единна ставка в размер на 5 % от разходите за закупуване на хранителни продукти.

Във връзка с реализацията на обществената трапезария допълнително е назначен 1 бр. кухненски работник по договор за услуга, съгласно ЗЗД.

Важно направление са инвестиционните потребности, въз основа на които се определят необходимите капиталови разходи. Главен източник на финансиране е държавния бюджет. Значими средства Общината може да получи под формата на целенасочена подкрепа, ето защо ролята на държавния бюджет съществено се увеличава в днешната финансова централизация.

В следващите таблици са отразени новите социални услуги, които Община Лясковец предвижда да разкрие в периода 2016 – 2020 г., с необходимия за тях финансов ресурс:

1. **Център за обществена подкрепа** се предвижда да се финансира със средства от държавния бюджет като делегирана държавна дейност на база единен разходен стандарт за 1 лице в размер на 2865 лв. Бюджетът на центъра е представен в *Таблица 5* и е формиран на база 30 души капацитет.

Проектобюджет за дейност **Център за обществена подкрепа**

Година	**2016 г.***	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**	**2020 г.**
За издръжка	21 488	85 950	85 950	85 950	85 950
За капиталови разходи	20 000	150 000	100 000	0	0
ОБЩО:	**41 488**	**235 950**	**185 950**	**85 950**	**85 950**

* Залебежка: Средствата предвидени за 2016 г. са за последните 3 месеца на отчетната година, т.к. до м.10.2016 г. структурата е осъществявала дейност като ЦСРИ, което е преобразувано в Център за обществена подкрепа.

2. **Център за настаняване от семеен тип за възрастни с психични разстройства или деменция** се предвижда да се финансира със средства от държавния бюджет като делегирана държавна дейност на база единен разходен стандарт за 1 лице в размер на 9140 лв. Бюджетът на центъра е представен в *Таблица 6* и е формиран на база 10 души капацитет.

Проектобюджет за дейност **Център за настаняване от семеен тип**

Година	**2016 г.**	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**	**2020 г.**
За издръжка	0	0	91 400	91 400	91 400
За капиталови разходи	0	0	90 000	20 000	0
ОБЩО:	**0**	**0**	**181 400**	**111 400**	**91 400**

3. **Дом за стари хора** се предвижда да се финансира със средства от държавния бюджет като делегирана държавна дейност на база единен разходен стандарт за 1 лице в размер на 6390 лв. Бюджетът на дома е представен в *Таблица 7* и е формиран на база 30 души капацитет.

Проектобюджет за дейност **Дом за стари хора**

Година	**2016 г.**	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**	**2020 г.**
За издръжка	0	0	191 700	191 700	191 700
За капиталови разходи	0	600 000	350 000	10 000	0
ОБЩО:	**0**	**600 000**	**541 700**	**201 700**	**191 700**

6.3 Други налични ресурси в община Лясковец

Трудно бихме посочили други налични ресурси. Липса налична социална инфраструктура, общинският сграден фонд е негоден.

7. Заключения и препоръки

7.1 Основни изводи от ситуационния анализ и оценката на потребностите

Проучването на ситуацията в община Лясковец е фокусирано върху нуждите от социални услуги, разглеждани в общия контекст на социо-икономическите проблеми, съществуващите политики и мерки за социално включване на уязвимите общности и групи от населението в общината. Рисковите групи са формулирани след анализ на техните социални и икономически предпоставки, идентифицирани чрез анализ на данните от цялостното проучване. Обхватът на темите на проучването включва икономически проблеми, демографски тенденции, общо състояние на социалните услуги като осигурени ресурси (финансови и човешки), достъп, капацитет и качество на наличните услуги. Изводите от анализа на ситуацията и събраните конкретни данни са основа за планирането на социални услуги, които да осигуряват достъп на клиентите; избор на вид и капацитет на услугите; избор на видове финансиране и междуобщинско сътрудничество. Препоръките са съобразени и с нагласите и очакванията, както на различните участници в предоставянето на услугите.

Демографската картина за община Лясковец е неблагоприятна, населението застарява, както в резултат на естествените процеси на раждаемост и смъртност, така и в резултат на засилените миграционни процеси. Това има своето пряко следствие за създаване на предпоставки за повишен риск от социална изключеност в определена възрастова група (най-възрастните), която с годините се разраства като относителен дял в общата численост на населението. Голяма част от старите хора остават да живеят сами, като това ги поставя в социална изолация. Техните близки работят или/и живят извън населеното място и нямат възможност да се грижат за тях.

В общината има недостиг на общински жилища, което затруднява осигуряването на жилища за нуждаещите се хора предимно от рисковите групи на населението. Липсват механизми, които да стимулират инвестиции в тази насока, което ограничава възможностите на общинската власт да провежда адекватна социална жилищна политика. Същевременно голям брой жилища в селата са необитаеми и свободни, но са неблагоустроени, изоставени и полусъборени.

При анализа на рисковите групи беше констатирана липсата на достатъчно точни данни за броя на лицата, които попадат в съответните групи, особено в случаите на потенциален риск. Една от причините за това е, че системите на социалното подпомагане и социалните услуги не са ориентирани към превенция на риска от социално изключване. Голяма част от рисковете и групите са новопоявили се и системите за закрила все още не ги

разпознават, което води и до невъзможност на системите за статистика да ги обхванат. Някои от данните за броя на лицата от съответните групи са приблизителни, тъй като рискът от социално изключване е резултат от съчетаване на фактори от различно естество, а не резултат от една единствена характеристика.

7.2 Изводи за наличните социални услуги

В контекста на гореизложеното могат да се направят следните изводи:

- Достъп до социалните услуги, които се предоставят на територята на общината имат всички жители. Голяма част от услугите се предоставят и в съставните села: Домашен социален патронаж, Обществена трапезария, Личен асистент, Център за социална рехабилитация и интеграция.
- Всички услуги в общността, развивани през предходните години по различни проекти са с временен характер и с неизползвани в пълен обем възможности – липсва мобилност, гъвкавост, мотивираност, иновативност
- Единствената реално развита и работеща социална услуга, която да задоволи потребностите на нуждаещите се деца от психологическа и социопревантивна подкрепа е ЦСРИ. Капацитетът на центъра е малък и недостатъчен за всички нуждаещи се деца. Не може пълноценно да обхване всички насочени деца, особено тези в прилежащите села. Има насочени деца, които не посещават центъра. Дейността е изключително разнообразна и това разкъсва персонала между посещения на адреси и в училищата, пътуване по селата, изнасяне на тренинги, даване на консултации, участие в обучение и т.н.
- Децата, освидетелствани от ТЕЛК не заемат голям относителен дял на деца, обект на закрила от страна на ОЗД, тъй като в голямата си част за тях се полагат адекватни грижи от страна на родителите, потребностите им са отговорно задоволени и те са интегрирани в образователната система. Децата, които имат нужда от целодневно ползване на социална услуга, биват насочвани към ДЦ Горна Оряховица. Част от тях обаче не могат пълноценно да я използват, предвид отдалечеността и затрудненатa транспортна комуникация. В тази връзка е необходимо осигуряване на общински транспорт за децата с увреждания.
- Трудно, почти невъзможно е да се направи “териториално разпределение” на рисковите групи по населени места. Факторите, които обуславят развитието на потенциален риск за децата са идентични в града и селата.
- На преден план като основни проблеми, поставящи децата в риск за правилното им развитие излизат – не толкова бедността, като фактор, а ниската мотивация за придобиване на образование и грамотност, нередовното посещаване на училище, съпътствано от множество извинени отсъствия и никакви ограничаващи или санкциониращи мерки от страна на училищната институция / чувство за безнаказаност /; неупражнен качествено родителски контрол или незаинтересованост от страна на родителя;
- Идентифициран е дефицит от услуга за спешно реагиране в кризисна ситуация, като превенция на настаняването в институция.
- Има недостиг на услуги за превенция на отпадащите ученици, подкрепа в образователния процес и повишаване мотивацията за учене.
- Има установен недостиг на услуги за хората с психически увреждания, които са останали сами, без близки, които да се грижат за тях.

7.3 Препоръки

Необходимо е преструктуриране на съществуваща социална услуга и развиване на нови и гъвкави, алтернативни услуги, които да съответстват на спецификата на потребностите на рисковите групи в общината.

На ниво община услугите включват основно превантивни услуги и мерки.

Център на мрежата от социалните услуги за деца и семейства ще бъде **преструктуриране на Центъра за социална рехабилитация и интеграция в Център за обществена подкрепа.**

Услугите за възрастни ще бъдат организирани около съществуващия Дневен център за стари хора и Домашен социален патронаж, който към настоящия момент работи, като към него функционират останалите форми на подкрепа – „Звено за услуги в семейна среда" и „Обществена трапезария".

Хората с психични увреждания и старите хора, за които възниква спешна нужда от предоставяне на социални услуги, поради това, че са изпаднали в критична ситуация и екипното осъждане, на база дефинирани потребности, ще бъдат разкрити социалните услуги „Център за настаняване от семеен тип за възрастни с психични разстройства или деменеция" и „Дом за стари хора".

Предвид териториалната близост на общините Лясковец и Горна Оряховица и вероятно малкият брой на потенциалните потребители - деца в риск на дадена социална услуга е препоръчително развитието на междуобщински социални услуги, а именно: Център за спешно настаняване на деца /за деца, жертви на насилие; останали без подслон, храна или родителска грижа, в кризисна ситуация / или Приют.

Другата препоръка е за мобилност на наличните услуги и разширен достъп до наличните социални услуги за деца с увреждания / вкл. и с логопедични проблеми / в гр. Горна Оряховица / пр. осигуряване на транспорт /.

<u>За деца и семейства в риск</u>

<u>Център за обществена подкрепа</u> (ЦОП) на деца и семейства в риск ще бъде преструктуриран от ЦСРИ в гр. Лясковец с капацитет 30 и предполагаем брой потребители за година 50-60 лица. Дейностите в ЦОП ще бъдат насочени към превенция на изоставянето, превенция на насилието и отпадане от училище, деинституционализация и реинтеграция на деца, развиване на умения на самостоятелен живот, приемна грижа и осиновяване, превенция на отклоняващото се поведение. Конкретните услуги в Центъра за обществена подкрепа включват: семейно консултиране и подкрепа; консултиране и информиране за проблеми, свързани с развитието на децата от съответната възраст; индивидуални и фамилни консултации в случаи на кризи в семейството; превенция на рисково и асоциално поведение на деца и младежи; подкрепа за професионално ориентиране на деца и младежи; семейно планиране, подготовка за родителстване, работа на ниво родилен дом, психологическо консултиране и рехабилитация, обучения в умения за самостоятелен живот, превантивни програми на ниво училище, информационни кампании, оценяване, обучение, наемане и подкрепа на приемни родители, подготовка и подкрепа на осиновители.

Ползвателите на ЦОП ще бъдат насочвани от ОЗД и други свързани структури – медицински професионалисти и лечебни заведения, детски градини и училища, структури от системата на борба с противообществените прояви, общински администрации и др. Центъра за обществена подкрепа ще предоставя услуги в своите помещения и чрез мобилни екипи. Към момента значителен е броят на децата от с. Джулюница, които ползват услугите на ЦСРИ. Предвид отдалечеността на социалната услуга, ще бъде разкрит „изнесен офис" към ЦОП в най-голямото населено място след общинския център - в с. Джулюница, в сградата на местното читалище.

Дейностите по подготовката за преструктуриране на ЦОП ще стартират през 2016 г. Ще се потърсят външни източници на финансиране на инвестиционните разходи за създаването на ЦОП. В началота на 2016 г. общината ще изготви проектно предложение за преструктуриране от ЦСРИ на ЦОП.

Стартирането на дейността на ЦОП в община Лясковец като държавно делегирана дейност е предвидено за края на 2016 г.

За пълнолетни лица и хора с увреждания

Правото на живот е регламентирано в една от основните разпоредби на Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи. За всяко човешко същество е естествен стремежът към свобода, равенство и достойнство. Създаването на условия за постигането им е критерий за равнопоставеност и цивилизованост на обществото.

От настоящия анализ Община Лясковец е идентифицирала проблемите на хората с психични разстройства и счита, че трябва да осигури достъпна, комплексна и съобразена със специфичните потребности на хората с психични разстройства, подкрепа, с основен акцент - постепенното им социално включване.

Необходимо е разкриване на Център за настаняване от семеен тип за възрастни с психични разстройства или деменция, с капацитет 10 лица. Предоставяне на подслон и ежедневни грижи за нуждаещите се лица в среда, близка до семейната. Осигуряване на храна, лични и социални контакти, консултации Задоволяване на ежедневни, здравни, образователни, рехабилитационни, потребности от организация на свободното време и лични контакти.

Дейностите по стартиране на социалната услуга ще започне през 2017 г. с избор на подходяща сграда, ремонт и обзавеждане и т.н. Екип от специалисти ще изготви проектно предложение, с което да се кандидатства пред външни източници.

За стари хора

Имайки предвид анализа и оценката на социалните услуги за стари хора, акцентираме на следните насоки:

Община Лясковец планира разкриването на Дом за стари хора с капацитет 30 лица, които не са в състояние да живеят сами. Като подходяща материална база е общинска сграда, находяща се в с. Козаревец. Подготовката за изграждане на ДСХ ще стартира през 2017 г. с идентифициране на източниците за финансиране.

8. Приложения

-

Даниела Арабаджиева

Председател на Общински съвет-Лясковец